

# Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Autorský kolektiv:                                           | Michal Vysoudil <sup>1</sup> , Jiří Jarkovský <sup>1</sup> , Petr Klika <sup>1</sup> , Daniel Klimeš <sup>1</sup> , Jan Mužík <sup>1</sup> , Martin Komenda <sup>1</sup> , Ladislav Dušek <sup>1</sup><br><br><sup>1</sup> Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Recenzenti:                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Datum vytvoření dokumentu:                                   | 16.06.2025                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Datum poslední aktualizace:                                  | 28.01.2026                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů ÚZIS: | 20.06.2025                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Datum schválení poradou vedení ÚZIS:                         | 03.07.2025                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Typ výstupu:                                                 | Otevřená data                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| ID výstupu:                                                  | NR-04-82                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Klíčová slova:                                               | NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, zdravotnický prostředek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, počet unikátních pacientů                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| EuroVoc:                                                     | NT2 státní zdravotní služba                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Citace:                                                      | Vysoudil M., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2025. Dostupné z: <a href="https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data">https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data</a> . ISSN 2695-0340 |
| Datová sada dostupná na:                                     | <a href="https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data">https://www.nzip.cz/data/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Kontakt:                                                     | <a href="mailto:analyzy@uzis.cz">analyzy@uzis.cz</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

## 1 Popis datové sady

---

### 1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit každého čtvrt roku počty unikátních pacientů, kterým byly vykázány zdravotnické prostředky hrazené z veřejného zdravotního pojištění za poslední dva roky, a to podle desetiletých věkových skupin pacientů a diagnóz. Údaje v posledním roce zahrnují poslední uzavřené čtvrtletí (nemusí se tedy jednat o kompletní rok). Počty unikátních pacientů, kterým byl prostředek v daném roce nebo čtvrtletí alespoň jednou vykázán, jsou uvedeny na základě kombinací vybraných proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředku. Datová sada je využitelná jak samostatně, tak jako vhodný doplněk pro datové sady, jejichž cílem je poskytnout komplexní informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

### 1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) vznikla agregovaná datová sada přinášející informace o počtech unikátních pacientů s vykázanými zdravotnickými prostředky. Počty unikátních pacientů vznikly jako kombinace následujících proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky (na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředku): čtvrtletí a rok vykázání zdravotnického prostředku, desetiletá věková skupina pacienta a diagnóza, pro kterou byl zdravotnický prostředek předepsán. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Smyslem vytvoření datové sady je umožnit uživatelům ostatních datových sad přinášejících informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků získat detailnější představu o počtech unikátních pacientů při různých typech agregace. Ačkoliv takové sady ve většině případů obsahují informace o počtu pacientů, jsou uživatelé závislí na daných stratifikacích, které nemohou ovlivnit. A na rozdíl od počtu vykázaných balení (nebo úhradách za ně) není v takových sadách možné počty unikátních pacientů sčítat. Nikdy totiž s jistotou není možné říct, že pacient uvedený v jednom řádku není zahrnut mezi pacienty v dalších řádcích, a mohlo by se tak stát, že byl pacient započten opakovaně.

Názvy pro jednotlivé typy zdravotnických prostředků a jejich další parametry jsou k dispozici v [seznamu zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a číselnících zdravotních pojišťoven, např. v [seznamu zdravotnických prostředků VZP](#).

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové větvy AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové větvy AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/nrhzs>.

### 1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Při zpracování datové sady je nutné vzít v úvahu, jak je možné s údaji, jednotlivými parametry, v datové sadě pracovat. Jednotlivé počty unikátních pacientů již v názvu parametru obsahují jednotlivé proměnné, podle kterých byl parametr agregován. Při zpracování dat je tedy vhodné si vybrat požadovaný parametr s počtem unikátních pacientů a k němu proměnné, které má uvedeny v názvu.

Následně je možné vybrané proměnné i s příslušným počtem osob seskupit. Stejně tak je možné vybrat proměnné a k nim příslušný počet unikátních pacientů, seskupit podle proměnných a zvolit např. maximum nebo minimum počtu unikátních pacientů. Pokud tedy uživatele datové sady zajímá např. počet unikátních pacientů rozdělených dle věkových skupin, kteří využívali konkrétní zdravotnické prostředky v jednotlivých letech, vybere si sloupce `rok_kod_vek` (agregovaný parametr) a k němu `rok`, `kod` a `vek`, následným seskupením získá požadované údaje.

Datová sada neumožňuje vytvářet další kategorie unikátního počtu pacientů, neboť jednotlivé řádky není možné žádným způsobem a v žádném případě sčítat.

## 1.4 Informační limity

Data za poslední uvedené čtvrtletí, tedy časově nejnovější tři měsíce, se při další aktualizaci pravděpodobně částečně změní (nemusí platit pro všechny zdravotnické prostředky), např. vlivem dohlašování vykázané péče. S ohledem na požadavky uživatelů zdravotnických dat na co nejaktuálnější data datová sada tyto údaje obsahuje, jen je třeba brát na toto omezení zřetel.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Diagnóza není v běžných případech součástí poukazů (doklady 12–14), z tohoto důvodu není u významného množství zdravotnických prostředků vůbec uvedena.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje zdravotnické prostředky, které byly vykázaný na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

## 1.5 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je použití dostupných sumarizací pro získání přehledu o tom, jak je konkrétní lék pacientům vykazován.

## 1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

## 1.7 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, zdravotnický prostředek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, počet unikátních pacientů

## 1.8 Klasifikace dle EuroVoc

NT2 státní zdravotní služba

## 2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 4x ročně
- Formát datové sady: gz / csv
- Počet záznamů: 3436431

- Počet popisných atributů: 15
- Velikost: 34,24 MB (gz) / 248,32 MB (csv)

### 3 Zdroj dat

---

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

### 4 Agregace a transformace dat

---

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních pacientů s předepsaným a současně i uhrazeným zdravotnickým prostředkem od zdravotních pojišťoven. Datum vykazání zdravotnického prostředku je převedeno na rok a čtvrtletí.

### 5 Atributy datové sady

---

#### 1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok vykazání zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: rok zahrnující poslední uzavřené čtvrtletí a jeden předchozí rok

#### 2. Čtvrtletí

- Název parametru: ctvrtleti
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: čtvrtletí vykazání zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: od 1 do 4

#### 3. Kód zdravotnického prostředku

- Název parametru: kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód dle seznamu zdravotnických prostředků
- Možné hodnoty: viz [seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a [seznam zdravotnických prostředků VZP](#)

#### 4. Typ zdravotnického prostředku

- Název parametru: typ
- Datový typ: string
- Popis parametru: typ zdravotnického prostředku
- Možné hodnoty: viz [seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL](#) a [seznam zdravotnických prostředků VZP](#)

#### 5. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód desetileté věkové skupiny podle věku osoby vycházející z číselníku věkových skupin

- Možné hodnoty: kódy desetiletých věkových skupin vycházející z [číselníku věkových skupin](#); kódy odpovídají hodnotám věku 0–89; 90+ a Neuvedeno

#### 6. Druh dokladu

- Název parametru: doklad
- Datový typ: string
- Popis parametru: druh dokladu, na kterém byl zdravotnický prostředek vykázán
- Možné hodnoty:
  - 03 – Zvlášť účtované léčivé přípravky a ZP
  - 12 – Poukaz na brýle a optické pomůcky
  - 13 – Poukaz na léčebnou a ortopedickou pomůcku
  - 14 – Poukaz na foniatickou pomůcku
  - 99 – 66 (Jiné zdravotní služby poskytnuté pojištěnci)

#### 7. MKN-10 diagnóza

- Název parametru: diagnóza
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód diagnózy dle [číselníku MKN-10](#), pro kterou byl zdravotnický prostředek vykázán, je-li k dispozici
- Možné hodnoty: dle MKN-10

#### 8. Počet unikátních pacientů dle roku, kódu a věkové skupiny

- Název parametru: rok\_kod\_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

#### 9. Počet unikátních pacientů dle roku, typu zdravotnického prostředku a věkové skupiny

- Název parametru: rok\_typ\_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

#### 10. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, kódu a věkové skupiny

- Název parametru: rok\_ctvrtleti\_kod\_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí
- Možné hodnoty: přirozené číslo

#### 11. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, typu zdravotnického prostředku a věkové skupiny

- Název parametru: rok\_ctvrtleti\_typ\_vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní název) v daném čtvrtletí
- Možné hodnoty: přirozené číslo

#### 12. Počet unikátních pacientů dle roku, kódu, druh dokladu a diagnóza

- Název parametru: rok\_kod\_doklad\_diagnoza
- Datový typ: numeric

- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykázan zdravotnický prostředek v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

**13. Počet unikátních pacientů dle roku, typu zdravotnického prostředku, druh dokladu a diagnóza**

- Název parametru: rok\_typ\_doklad\_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykázan zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

**14. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, SÚKL kódu, druh dokladu a diagnóza**

- Název parametru: rok\_ctvrtleti\_kod\_doklad\_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykázan zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo

**15. Počet unikátních pacientů dle roku, čtvrtletí, typu zdravotnického prostředku, druh dokladu a diagnóza**

- Název parametru: rok\_ctvrtleti\_typ\_doklad\_diagnoza
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vykázan zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)
- Možné hodnoty: přirozené číslo